

Kõik vitamiinid, mis lahustuvad vees, kuuluvad sellesse rühma, n.o arvukad B-rühma vitamiinid (üle 20 erineva nimetuse) vitamiinid C ja P. Nad kõik säilivad söötades hästi ja on enamasti termostabiilsed.

Vesilahustuvad vitamiinid ei salvestu organismi või salvestuvad väga tühistes kogustes, mistõttu loomad peavad neid pidevalt seedetraktist juurde saama.

Kõiki B-rühma vitamiine sünteesivad peamiselt mikroorganismid kellele nad on eluliselt vajalikud. Süntees toimub ka mäletsejaliste seedetraktis (eeskätt vatsas), mistõttu B-rühma vitamiinide olemasolul täiskasvanud mäletsejaliste söödas ei ole tähtsust. Ka lihtmaoga loomad suudavad bakterite abil küllaldaselt hulgal B-rühma vitamiine sünteesida. Et aga neil toimub biosüntees põhiliselt jämesooles, kust toitained olulisel määral enam ei imendu, siis ei ole sellel organismi vajaduste rahuldamise seisukohalt sageli enam tähtsust.

B- rühma vitamiinid etendavad tähtsat osa kogu organismi ainevahetuses. Paljud nendest kuuluvad ensüümisüsteemidesse, mille kaudu mõjutavad paljusid ainevahetusprotsesse. Nende kaasabil teostub energia vabastamine ja ülekandmine, samuti struktuurelementide (aminohapete, valkude, puriinide jt) moodustamine. Seoses sellega võib isegi lühiajaline ühe või teise B-rühma vitamiini puudumine põhjustada ainevahetushäireid, viia mõne ensüümi või ensüümsüsteemi aktiivsuse langusele, halvata energiaülekandeid ja pidurdada sünteesiprotsesse, mõjustades sellega loomade tervist, kasvu, toodangut, söödakasutust, vastupanu haigustele.

B-rühma vitamiinide vaegushaigusi võib esineda sigadel, samuti vasikatel, lambatalledel. Praktikas on aga üpris raske välja selgitada, millise vitamiini defitsiidist haigus on tingitud, kuna defitsiidi sümptomid ei ole spetsiifilised ja võivad olla tingitud paljudest teguritest.

Tabelis 3 on toodud tähtsamate B-rühma vitamiinide kasulik toime organismis, defitsiidist põhjustatud haigusnähud ning nende vitamiinide sisaldus mõnedes söötades.

Tabel 1. Tähtsamate B-rühma vitamiinide toime loomorganismis ja sisaldus söötades

Vitamiin	Toime loomorganismis	Sisaldus söötades
B ₁ (tiamiin)	Võtab osa süsivesikute, valkude, arvatavasti ka rasvade ja mineraalelementide ainevahetusest. Vajalik energia vabastamiseks süsivesikutest, aju-, närvirakkude, lihaste ja südame tööks.	Söödapärm (20-30 mg/kg) Nisukliid (8 mg/kg) Srotid (7-10 mg/kg) Teraviljad (4-6 mg/kg)
	Defitsiidi tunnused: üleüldine väsimus, kurnatus, lihaste nõrkus,	

	krambid, halvatus.	
B ₂ (riboflaviin)	Vajalik energia vabastamiseks süsivesikutest ja rasvadest. Defitsiidi tunnused: kuiv pragunenud nahk, punetavad silmavalged, haavandid limaskestal ja nahal, karvade väljalangemine. Noorloomadel kasvuhäired, söödakasutus halveneb, liigeste jäikus. Sigadel tugev kõhulahtisus, jämesoole põletik. Häired kesknärvisüsteemi talitluses,. Sageli ka aneemia. Kogu ainevahetus on häiritud.	Teraviljad 1-2 mg/kg, kliid 2-3 mg/kg, srotid 3-6 mg/kg Värske rohu kuivaines 10 mg/kg Kalajahu 7 mg/kg Lössipulber 14 mg/kg Söödapärm 30-50 mg/kg
B ₃ (pantoteenhape)	Vajalik energia vabastamisel, valkude metabolismis ja mõnede hormoonide tootmisel. Defitsiidi tunnused: närvi-, lihastetalitluse häired, kõhulahtisus. Sigadel esineb nn taktsammu, veritsev jämesoole põletik.	Söödapärm (100 mg/kg) Kartul (30 mg/kg) Srotid (30-35 mg/kg) Nisukliid (28 mg/kg)
B ₅ (nikotiinhappeamiid, niatsiin)	Hoiab naha, närvide ja seedeelundite tervist. Otsustav energia vabastamisel, valkude ainevahetuses. Defitsiidi tunnused: väsimus, kõhulahtisus, naha kuivamine - pellagra (it. <i>pelle</i> - kuiv, <i>agra</i> - nahk), sigadel naha- ja soolepõletik,	Nisukliid (150 mg/kg) Kalajahu (66 mg/kg) Söödapärm (48 mg/kg) Piim (1 mg/kg)
B ₁₂ (kobalamiin)	Vajalik vere erütrotsüütide valmimisel	Taimsetes söötades puudub. Mikroobne

	koos foolhappega, tugevdab närvisüsteemi, toetab aminohapete ainevahetust. Defitsiidi tunnused: aneemia, sellega kaasnev järjest süvenev lahjumine	saadus. Sisaldus: piimas 3 mg/l kalajahus 60-80 mg/kg
--	--	--

V.Sikk
 EMÜ veterinaarmeditsiini ja loomakasvatuse instituut